

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden November 7-dik napján, 1815-dik esztendőben

Nagy Britannia.

A' Londonból ide jött tudósítások szerint, a' János és a' Lajos Eő Austriai kir. Főherczegségek a' mult October 23-dik napjának estvéjén Londonba érkeztek, és ottan igen pompásan fogadtattak.

A' Londoni tudósításokban ismét uj hírek tétetnek közönségesekké, mellyek a' Northumberland hajójában, az északi szélességnek $34^{\circ} 50'$ és a' nap nyugoti hosszúságának $13^{\circ} 45'$ alatt (nem messze a' Madera szigetétől) írott levélben foglaltnak. Egyikben ezen levelek közül ezek találatnak: „Tudván azt, hogy az egész világ nagyon fülel arra; valami tsak azt a' férjfiat érdekli, a' kit mi a' hajónkon viszünk, el nem mulathatom ezen alkalmatosságot a' nélkül, hogy némelly történeteket felőle elő ne beszéljek, és néhány ötet érdeklő állításokat meg ne tzáfoljak. Ezekhez az utolsókhoz tartozik azon költemény, hogy ő (Bonaparte) a' Bellerophon hajójára jöven, azonnal Majtland kapitány szobáját elfoglalta 's annak helyt sem adott légyen, a' maga abban való kinyugtatására. Még minekelőtte Bonaparte erre a' hajóra szállott volna, a' volt a' Majtland kapitány szándékja, hogy a' maga szobáját által engedi néki, valamint más szobák is készen voltak azoknak a' dámáknak elfogadásokra, kik a' Bonaparte társaságában vá-

oda rattattak. Hasonlóképen az is tsupa költemény, hogy Bonaparte nagyon megindúlva, 's kezét hára felé tartva a' hajó fedelén fel 's alá járt, hogy maga magával beszélgetett, 's azt kérdezte, ha valljon az Anglus kommissarius nem valamely rosz ember légyen-é.“

„Egykor azt mondotta, hogy ő erősen fel tette volt magában, hogy Anglia Országban a' szárazra lépni megpróbáljon; és hogy a' volt a' plánuma, hogy olly közela' mennyire tsak lehet, Chatamnál kikössön, 's hogy onnan minden sietséggel Londonba marsirozni akart. Azt is megvallotta, hogy ez hihetőképen nem jól sült volna ki, 's hogy ő ezen próbatétel mellett életét is elveszthette volna. Azt mondá, hogy az ő plánuma nem mehetett tökéletességre, mivel a' Villeneuve Admirális a' vett parancsolatokat nem vitte volt végbe.“

„Az Anglusoknak hozzá való tódulások, kik az alatt az idő alatt, mig ő Belleophonban volt, az ő látogatása végett, oda gyülekeztek, az ő maga szeretőségének nagyon hízelt, 's gyakran szántszándékkal a' hajó fedelén maradott, hogy az ötet bámuló sokságnak eleget tehessen.

„Illyenkor a' messze látó üvege mindig keziben volt, a' mellyel a' körülbelől lévőket gyakran megnézegette. Mindenkor igen sok tzifra ruhás aszszonyságok jöttek-özve, 's azok közül némellyek a' magok-

pompás köntöseik által nagyon szembe tűntek: ezek mindenkor olly szerentsések voltak, hogy az ő különös figyelmetességét magokra vonták, ő pedig a körüllette lévő személyekkel mind anyiszor közlötözte a megtetszését, a melyet amazoknak szépsége ő benne gerjesztett. Nem kevésbé tsúdálta a' mi aszszonyi személyeinknek szépségeket, és azoknak familiabeli neveikről és környülállásaikról tudakozódott.

„Egy este észre vett egy ifju dámát, melly azon hajóhoz igen közel vala, szokás szerint azt tudakozta, hogy kítsoda az? — Azt mondták nékie, hogy az B-n kisaszszony, a' B. Generális Leánya. — Ő tehát levette a' süvegét, köszöntötte, 's több ízben azt mondtotta; O! he szép!“ *Bonaparte* nem egyedül maga tsudálkozott a' mi aszszony személyeinken; mert minden tiszték hasoulóképen gyönyörködtek azoknak látásokban, 's mindnyájan megvaliótták, hogy az Anglus aszszonyoknál szebbeket nem láttak.

„*Bonaparte* késérői, eránta nagy tisztelettel viseltetnek; erről tsak egy példát mondok: Egykor Sach-játékot játszott *Montholonnal*, a' ki azt sokkal jobban érti mint ő. *Bonaparte* a' partét már már elveszteni látszott, de *Montholon* készakartva rosszul játszott, *Bonaparte* pedig, amannak hibáit hasznára fordítván, utóljára nyertes volt. *Montholon* ditsérte az Urának abban a' játéokban igen nagy jártasságát, 's mondtotta, hogy néki lehetetlen olly nagy tapasztalású játékossal játszani. *Bonaparténak* ez látszott nagyon tetszeni.“

„Ő sokat kérdezősködött a' *Sz. Ilona* szigete clymájáról, 's minden más azt illető környülállásokról. Mértékletesség, azt monda, egyetlenegy eszköz az egészség fenntartására; hogy ő tsak kétszer volt beteg, 's mind a' két betegségében nem massal hanem tsak szívó flastrommal élt. *Montholon* felesége beteges volt; *Bonaparte* az ő egészségéről tudakozódott. A' seborvos azt monda, hogy már jobban vagyon, de

hogy azt gondolja, hogy a' tropicus tartománybeli égtajtól való félelem a' betegségek az oka, *Bonaparte* pedig így felelt nékie: „Orvosok, ti nem tudtok beteg lelkét meggyógyítani! Minnyájan azt vették észre, hogy ezen szókat igen nagy iudulatozossággal kimondotta, 's azoknak értelmét mintegy magára fordította légyen.“

Az *Aberdeeni* hajós legények engedelmességre ismét vissza tértek.

A' *János és Lajos* Es Császári Auszriai Főhercezségeknak *Londonban* való megérkezésekről, a' *Londoni* közönséges ujságlevelekben ezeket olvassuk: Mihelyest ez az örvendetes hír kiterjedt, hogy az Auszriai két Főhercegek Anglia országba jönni foguak, az a' megholdogult *St. Albáns* Herceghez tartozott, *Stretford-Placeban* fekvő palotát 6 holnapokra vette bérbe az országloszék, és az azon fő vendégeknek illendő elfogadtatásokra fényesen felkészítette. A' *János* Es Császári Fő Hercezségének számára rendelt szobák első emeletben vannak, és igen pompás ujdán uj készülétek és tétettek azokba. A' háló szobája különös szépséggel kiékesitetett; az abba helyeztetett hálonyoszolya ugyan az, a' mellyben a' Pruszsziai Király Es Felsége a' maga *Londonban* való mulatásának ideje alatt *Clarence-Houseben* hált. Az ágya, és az ablakai körül lévő kárpitok karmasin színű selyemből valók sárga rojtokkal és sinórokkal vannak felékesítve. A' *Lajos* Es Cs. Főhercezsége ugyan ott földszint lakik, a' melly lakást szintugy uj házi eszközkel felékesitetett. Különös jó izlés szerint itt is a' háló szoba felvagon ékesitetve. A' benne lévő ékesítő eszközök setét vörös színű, és zöld selyemmateriából valók. Az egész ezen lakó szobákba megkívántató házi eszközök, 's azoknak rendbe szedése a' közelebb mult szombaton ugymint (October) 21-iken a' *Watier* és *Burgan* uraknak útmutatások szerint elkészült; ez az utóbbi, Udvarmesteri hivatalt fog az Es Cs. Hercezségeknak *Londonban* való

mulatások alatt viselni. Szombattól fogva két strázsa volt a' nevezett palotának kapuja előtt kiállítatva; minthogy ezen a' napon vártuk Eő Cs. Fő Hercezségeket, azért a' népnek kimondhatatlan soksága tödült össze a' palota eléibe, azon reménységben, hogy az Eő Császári Főhercezségeket meg szemlelhesse."

„Eő Cs. Főhercezségek az ő késérőikkel vasárnap reggel, ugymint Oct. 22-diken reggeli 10 órakor *Doulognból* elindultak, és délután 5 óratájban *Dewerben* megérkeztek vala, a' hol Eő Cs. Hercezségek az éjjel megháltak. Hetfen, ugymint Oct. 23-ikán, reggeli 9 órakor, útra indultak Eő Cs. Fő hercezségek *London* felé; a' Regens Herceg Eő kir. Hercezsége hármat küldött a' maga udvari hintói-közül Eő Cs. Hercezségeiknek elejébe, és az egész uton mindentől voltak kiállítatva a' kir. udvarból való emberek, az Eő Cs. Főhercezségeiknek szolgálatjokra; Eő Császári F.H.ségek *Canterburyban* és *Rochesterben* kevés ideig mulatván, 's azonban csak kevés számokra készített frissítőt bevévén, éppen 7 órakor este a' *Stratford-Placén* megérkeztek vala. Eő Cs. Főhercezségek az ujonnan a' kir. Nagy Britanniai Udvarhoz kinevezett Cs. Kir. követtel, És zter házy Pál Herceggel ültek az első kintóban; a' következő két kocsiban ültek a' *Lajos* Eő Cs. Főhercezségeinek Főudvarmestere, P. M. L. Gróf *St. Julien*, az Eő Cs. Főhercezségeiknek Adjutánsai, és Kamarásai, Gróf *Morzin* General, és Baró *Pley* Oberster; a' Cs. kir. inzenőr korpusánál lévő Major Baró *Cerrini*; az udvari Orvos *Fischer* Fél Ur 's a' t. A' midőn kiszállottak, az összevülekezett nép soksága a' maga örvendetes „*hurrah!*“ kiáltásával köszöntötte meg az Eő Császári Főhercezségeiket."

„Egynéhány szempillantatokkal az Eő Cs. Főhercezségeiknek oda jövetelük után a' Regens-Herceg Eő kir. Hercezségeinek Főlovászmestere General *Bloomfield*

is egy királyi státushintóban megjelent, 's az Eő kir. Hercezségeinek a' Regens Hercegnek nevében szerentsét kívánt Eő Cs. Főhercezségeiknek az Anglia országba való jövetelékhez. Eő Cs. Főhercezségek azután az ebédhez ültek, *Bloomfield* Generalis pedig jött *Carltonhouse*-be vissza, 's a' Regens Herceget a' reá bízott követségnek végbevételéről tudósította."

Minthogy a' *Waterlooi* ütközeiben is szembetűnő akadálnak lenni tapasztaltott a' tüzelő fegyvereknek tsillamlása, azon okból most Anglia országban a' hadi puskáknak tsövjei barna színű finnatzattá bevonattatnak. *Towerben*, a' hol általjában vévén, igen ritka és rendkívül való fegyvergyűjtemények találhatnak, egy szemmelátó tanúbizonyosság 25,000 olly módon befirnatzott hadi puskát látott.

Irlandiában még mindenkor tartanak a' béketelenkedések. A' lakosoknak már régtől fogva tartó megelégedetlenségeket még az is neveli, hogy az újabb időkben sok pazsitos (gyepes) mezők, a' mellyektől számi dézrát nem kellett fizetni, felszántattattak; 's hogy a' lakosok most azoktól is dézrát fizetni kényszerültenek.

A' *Londoni* közönséges újságlevelekben, egy *Dublinben* September 16-án költ tudésítás foglaltatik, melly szerint a' katolika vallásnak egy alázatos írást küldöttek a' Pápához, a' mellyben az *Irlandiai* Ekleziának jelen való állapotját lefestették. Azon írásban következőkendő kifejezések emlékezetre méltók:

„Bizonyos dolog ugyan, hogy a' kemény törvényekben, a' mellyek szerint az *Irlandiai* katolikusok íteltetnek, a' mi legkegyelmesebb monarchánknak uralkodásától fogva sok enyhülések történtek. De az a' mi szent Vallásunk ellen való ellenséges tusakodás még minduntalan tart. A' hívek sok féle fortelyokkal 's löppangó uton módon eltsábitatnak. Egy Romai-Katolikus papnak a' maga Vallásától való elszakadása igen gazdagon megjutalmaztatik. Vagy

vagynak olyan emberek, a kik a szegényeknek gyermekeiket a vallásoktól elszakasztván a szüleiket pénzel megrakják, ha ezek a szerentsétlen teremtésnek az ő vallásokat megtagadják.“

A *Londoni* közönséges újságlevelek minduntalan állatják, hogy *Napoleon* számára egy újdan új fából való ház építetik Anglia Országban, a melyet darabonként szálljel lehet szedni, 's a mely akképpen fog *Szent Ilonába* vitettetni. Azt mondják, hogy ez a ház azon tzuának, a melyre rendeltetett, igen jól megfelel, és hogy igen tsinosan vagyon kidolgozva.

A két Sicília.

Az ugy nevezett *Giornale delle due Sicilie* Nápolyi újságlevelekben következő közelebről való környülállások találatnak a volt Nápolyi Királynak *Muratnak* végső próbatételéről:

„*Murat Joachim*, minekutánna a mult Május holnapjában *Nápolyból* elszaladott volna, keresett menedékhelyet Franciaországban, a hol a *Napoleonnak* véletlen vissza jövele az ő elméjét új reménységgel ketsegetni látszott. Azok után a történetek után, a melyek a *Waterlooi* ütközetnek a következői valának, *Murat Provencebén* maradott, nem ugyan a menedékhely keresése végett, hanem hogy a lakosokat az anarchiához felingerelvén, a polgárok közt való háborúnak már akkor elaludt szövétnekét újra meggyujthassa. A szövetséges armádáknak előre való nyomulások, és a *Toulon* és *Marsaille* városoknak, a törvényes fejedelmeknek való magok megadások, e Generált arra határozták, hogy Francia Országból eltávozzon.“

„A *Nápolyi* politzia, a mely őtet valameddig a Francia földön mulatott, szemügyben tartotta, azután is a midőn ő a Francia tengerpartokat oda hagyta volna, szemmel tartá őtet. *Murat Corsicára* ment, a hol a *Vescovatoi* bírótól, *Colon-*

na Ceccaldi urtól el is fogadtatott. Ezen szökevény Generálnak ott megjelenése figyelmetessé tette azon szigetnek kormányozóját, a ki rövid idő mulva meg is győztetett arról, hogy az az újjövevény nem más okból oda jött légyen, hanem, hogy a szívében nevelt tsalárdságokat ottan napfényre hozhassa.“

„*Vescovato* volt a főszállások mindazoknak a Corsusoknak; kik a Generál *Murat* vezérlése alatt *Nápolyban* szolgáltanak vala; a ki, a nemzeti törvényeknek megsértetésekkel éppen nem gondolván; *Bastia* városát, rárohanással megvenni, 's így az egész szigetet, mely magat békeségesen a *Bourbonok* uralkodásoknak alája vetette vala, iparkodott megháborítani.“

„Egy a mult September 11-dikén a *Corsicai* ideig való kormányozótól, *Verrier* urtól kiadatott hirdetmény nyilvánossá tette a szökevény Generálnak titkat a lakosok előtt, mely hirdetményben árulóknak és pártosoknak lenni nyilatkoztattak mind azok, a kik *Murattól* pénzt elvonnának, melyre ő *Ajaccióban* szökött, 's ottan 600 embert zsoldba felvett vala.

„Azonközben sok közönséges újságvelek hirdették azt, hogy ezen Generálnak a szövetséges Fejedelmeknek nagy lelkűségek menedékhely német országban, az *Austriai Császár Eő Felségének* felvigyázása alatt, adattatik, 's e végre ő *Morva*, vagy *Cseh Országban* vagy a *Felső Ausztriában* valamelyik várost választhat lakhelyül magának, 's abban mint magános ember élhet, végtére hogy egy *Anglus* fregát rendeltetett légyen az ő *Corsicából* *Triestbe* való által vitettetésére.“

„Éppen ezeknek a híreknek megbizonyodásokra váraoztak, a midőn *Murat* September 28-dikán éjjel *Ajaccióból* elszökött.“

„Noha igen neveltségeseknek láttattak lenni az ő plánumai, a *Nápolyi* országglószék mindazáltal az ország tengeri partjai-

nak megőriztetések végett, könnyű hajókból álló vizsgálódó hajós sereget küldött ki a tengerre, 's ez az ágyus tsajkákból álló linea *Gaetától Montecelloig*, más linea a della *Campanella* fokától egész a világosító toronyig (Messinánál), a' harmadik pedig a' *dell' Armi* hegyfokától egész a' jóniai tengerig nyult. A' következés igen is megmutatta, melly igen bölts lett légyen ez az előre való vigyázás."

Oct. 6-dikán déltájban *Murat* két könnyű hajókkal kikötött a' *Pizzoi* partra, *alsó Calabriában*, 's valami 30 emberrel, a' kik közt a' Generallieutenant *Franceschetti* és a' *Marechal-de-Camp Natale* voltak ment ki a' szárazra. A' partról minden tsendességben azon helységnek piatzara ment; oda érkezvén azonnal a' támadásra, és a' hazafiak közt való háborúra tzelzó szavát, ekként felemelte a' nehez: „*En a' ti Királyok Murat Joakim vagyok*; hiszen ti bizonyosan még ismertek engem!“ Ezeknél a' szavaknál több nem kellett a' közönségés támadáshoz; minden ember fegyvert keresett. *Murat* és az ő késérői, kik *Monteleone* felé utnak indúltanak vala, látták, hogy a' nép nyomba követi őket, meredek kősziklákön ugrostak lefelé, 's igyekeztek a' parton reájok várakozó tsónakot elérni. De az öldözöiknek sokságától 's bátorságoktól meggyőzöttetvén, megfogattak, 's a' legelővonebb ellentállások után a' *Pizzói* erősségbe vitettek."

„A' verekedés közben *Pernice* kapitány megöletett, és a' *Franceschetti* General a' *Murat* más hét követőivel megsebesített."

„Az alatt, a' midőn a' parton leghevesebben folyt a' verekedés, a' kis tsajka, a' mellyen *Murat* késérőivel együtt eljött volt, futásnak eredett. A' General *Murat*nak egész expeditiója 6 hajókból állott, a' mellyek közül 4 az Eő Felsége (Szciziliai) tengeri hadi seregeinek kezekre került, a' más kettő pedig kerestetik. Azt mondják, hogy egyik ezen hajók közöttül három emi-

sáriusokat, kikre hünös plánumoknak végre hajtatása volt bizatva, a' *Licosai* partra ki tett légyen."

„Ez a' történet a' tsendességet tellyességgel nem háborítottameg, de mindenütt olly ditséretesen, a' mint azt egy a' maga fejedelmét és a' rendet szerető nemzettől kívánni lehetett, fenn tartatott vala. A' politzia, a' mellynek a' *Murat* General minden legtitkosabb plánumai tudtára estenek, minden szükséges rendeléseket megtett vala; de annak intézetei mindenkor egy atyai országláshoz voltak alkalmaztatva. A' midőn már tudták, hogy *Murat* anarchiát, és a' polgárok közt való háborút elkezdni igyeckszik, még is az Országlószek, az alattvalóinak hívségekben bizván, meg nem engedte, hogy tsak egyetlenegy ember is fogságba vitessen. Ez ditsőségére szolgál a' Király gondolkodása módjának, a' ki meg nem tsalatkozott abban, hogy a' maga népeinek hívségekben, 's szeretetekben bizakodott."

„A' historiában tündökleni fog a' *Pizzoi* lakosoknak buzgóságok; és a' királynak hozzájuk való adakozódása 's minden törvényes-hadi és polgári tisztviselőknék derék magok viseletek, kik minnyájan ezen alkalmazossággal új érdemeket szereztek magoknak a' Király kegyelmességére, és minden nemzeteknek tiszteletekre."

A' *Murattal* szárazra kilépett személyek ezek voltak: General *Franceschetti*; Marsal *Natale*; a' *Lanfranchi*; *Viaggiani Pasqualini*, és *Pernice* kapitányok; *Calvani* Al-Inspector: *Molledo*, *Sargenti*, *Perelli*, *Sartarelli*, *Catania*, *Santini*, és *Pelalegrini* Lajtinantok; a' *de Giulio* káplár; két komornyikok ugymint *Armano* és *Boggi*; egy, *Ferraro* nevű szakáts, és valami 12 katonák.

Azt is mondják, hogy *Murat* olly szerentsés volt, hogy az őtet váró tsónakba belé ugrott, de hogy az ő sebes öldözői miatt a' tsónakot a' parttól el nem tolat-

hatja; hogy különös sors által seb nélkül maradt, holott csak nem minden ő vele oda jött emberek meg sebesítették, és egy megöletett.

A' későbbi, ugymint October 17-dikén költ. Nápolyi tudósítások is ugyantsak erősítik azt, (a' mint mi ezt már közöltük) hogy Murat egy a' Nunciante Generáltól kinevezett hadiútelőszéktől halálra ítéltett, 's azon holnap 13-dikán agyonlövött légyen.

Állatják, hogy az ő megfogattatásának szempillantatjában olly irások nála találtak, a' mellyekből tagadhatatlanul kitettzett az ő bűnös igyekezete.

Magános levelek Nápolyból még ezen környüállásokat foglalják ezen történetről magokban: „Már jó idővel annakelőtte egy, Murattól kiküldött emmissarius jött vala az országba 's egész Nápoly városába bétsúszott, de ez azonnal megfogattatott; de noha mind eddig fogságban tartatik, még is a' maga bűnös plánumából ki nem vallott semmit; különben a' Pizzó mellett szállazra jött személyeknél sok, a' népnek fellázasztására tzelző hirdetmények találtak.”

„Ezen az esztelen próbatételnek első birül adatására Nápolyból a' Principe di Canosa utasításokkal küldetett a' Nunciante General-Gubernátorhoz, de a' ki útközben, egy a' már végbe vitt büntetésnek tudósításával Nápolyba siető kurirral öszvetalalkozván, ismét vissza fordúlt. Minekutánna Murat a' maga halálra megítéltetését, melly az az ő uralkodása alatt volt, 's még most is szokásban lévő haditörvény-

szerint esett, megértetve volna, gyóntató papot vett magához, a' mellyel valami egy óráig maradt; azután, néhány lépésnyire attól a' háztól, a' hol fogságban ült, a' büntetés végre is hajtattott.”

Spanyol Ország.

A' Porlier Generálnak Corunnában lett elvesztése a' hivatal szerint való tudósítások által is megbizonyosodott. A' Madridi Oct. 12-dikén költ Udvari ujság azt foglalja magában, hogy a' pártos Don Juan Daz Porlier ellen mondattott halálos büntetés azon holnap 3-dikán Corunnában ment végbe; melly után minden pártos irásai 's nyomtatott könyvei hóhér által megégetettek.

Anglia országi közönséges ujságok egy levelet tesznek közönségessé, a' mellyet Porlier az elvesztését megelőzőtt éjjel a' magá feleségéhez írt, 's a' mellyből (ha igazán az ő írottólából folyt) kitettszik, hogy Porlier, noha a' maga sorsát az Istenre bízta vala, a' Lünös tselekedetét nem igen bánatameg, ezzel vigasztalván levelében a' maga feleségét: „Az akasztófátsak a' gonoszakat megbetsteleníti, de az erköltső férjfiút ditsősséggel 's jó hírrel megtetési.” Azt állatják, hogy Porlier a' maga testamentomában azt kívánta légyen, hogy (mihelyt a' környüállások megengedik) következő felírást tegyenek az ő koporsókövére: „Itt nyugosznak a' Don Juan Daz Porliernek Spanyol ármádák Generalisának hamvai, a' ki mindenben boldogult, a' mit a' Hazája ellenségei ellen kezdett, de a' polgárok közt való tziwódások áldozatjául elcsett. Érzékny lelkek tiszteljétek meg egy boldogtalannak hamvait!”

Nov. 5-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 364 5f8 forintot Válttozedulában.

A' markalusnak fontja e' f. h. 1-ső napjától fogva 26 krajtzártra emeltetett.